

In deze zesde en laatste aflevering: Florian Wittenburg, student Muziektechnologie

Sound of Music: 'Er wordt al zoveel slap geluld over muziek'

"Worüber man nicht reden kann, sollte man schweigen." Florian Wittenburg, vijfdejaars student muziektechnologie aan de HKU in Hilversum, lijkt aanvankelijk niet veel zin te hebben in een gesprek over muziek. Maar door daarvoor bovenstaand citaat als reden op te geven, houdt je een nieuwsgierig muziekjournalist natuurlijk niet van het lijf. Integendeel, die wordt alleen maar nieuwsgieriger. Niet onterecht, zo blijkt tijdens een gesprek over organiseren, slagwerk, componeren, en inderdaad, Ludwig Wittgenstein.

Een andere reden om niet al te gretig op de vraag naar een interview in te gaan is banaal maar geldig: druk op de ketel. Samen met een aantal medestudenten van de HKU en een dirigent van het conservatorium zit slagwerker, componist en organisator Florian tot over zijn oren in de productie van een concert voor koor. Dat vindt plaats op 25 juni in de Geertekerk, met composities van onder andere Arvo P"rt en Ton de Leeuw. "Het neerzetten van zo'n project kost heel veel tijd. Misschien is dat maar goed ook, want wanneer je dingen gaat onderschatten, gaat het geheel mis. Goed opletten, alles serieus blijven nemen, dat is de kunst van het organiseren, denk ik. Maar ik vind dat erg leuk. Produceren is zeker één van de dingen waar ik mee door wil gaan na mijn studie."

Dat zal vergezeld gaan met componeren. Want productie en compositie zijn de twee pijlers uit het brede curriculum van muziektechnologie à kortweg aangeduid als 'MT' à waarop Florian binnen afzienbare tijd afstudeert. Produceren is zijn meest recent ontdekte talent. Toen hij vijf jaar geleden begon, lag de nadruk nog op compositie en instrumentaal spel. Voor dat laatste kent MT overigens een aparte divisie: MTI. Muziektechnologie mét instrument, in Florians geval slagwerk. Die combinatie van vakken is bijzonder, en maakte dat Florian vanuit zijn toenmalige woonplaats Berlijn naar Hilversum verkaste.

Goeroe

Lachend beaamt hij dat het stereotype beeld klopt van het kleine jochie dat vanaf z'n vijfde de oren van zijn ouders sufslaat, gewapend met pollepels en een verzameling emmers. "Precies. En maar zeuren om een drumstel. Toen ik elf was kreeg ik er één. Ik had les en speelde in allerlei bandjes. In de eerste jaren vooral covers, maar snel ook al eigen nummers. Toen ik later van Kleef naar Berlijn wasverhuisd, leerde ik van een goeroe tabla spelen, een Indiaas instrument. Dat gebruikte ik in de band waarin ik in die tijd speelde. Ik heb trouwens niet alleen maar popmuziek gespeeld, want ik zat ook in een jeugdsymfonieorkest. Maar in dat wereldje heb ik me nooit zo thuisgevoeld. Een beetje te stijfjes allemaal, zeker in Duitsland. Ik wilde dan ook niet naar het conservatorium. Maar slagwerk blijven spelen wilde ik wél. Samen met

componeren en geluidstechniek à want ook dat was ik steeds interessanter gaan vinden. Bij MT kon ik die drie combineren."

Compositie is dus één van de centrale onderdelen van MT, vaak met behulp van computers. Toch was het vooral het vak etnomusicologie, méér dan computercompositie, dat Florian bij zijn ontwikkeling als componist inspireerde. "Begrijp me niet verkeerd: ik ben wel degelijk geïnteresseerd in elektronica. In het werk waar ik op dit moment mee bezig ben, Voix Rouge, verwerk ik stemfragmenten uit de film Trois couleurs: Rouge, van Kristof Kieslowski. Daarbij maak ik natuurlijk gebruik van samplers en andere technologie. Maar de meer hardcore computercomponisten bij MT gaan op een veel diepergaande, ingewikkelder manier met elektronica om. Mij interesseert dat niet in de eerste plaats.

"De kennismaking met etnische muziek heeft me dan misschien meer op het juiste spoor gezet. Als slagwerker lag het voor de hand dat ik gefascineerd zou raken door bijvoorbeeld Indiase en Javaanse muziek: de ritmes daarin zijn vaak heel complex en geraffineerd. Als je zulke ordeningsprincipes, totaal anders dan de onze, op een integere manier met je eigen muziek verweeft, kan dat heel mooie resultaten opleveren."

Essentie

Waar zijn eigen muziek op het gehoor dan mee te vergelijken is? Florian twijfelt, biecht dan in elk geval een aantal grote voorbeelden op. Zoals Morton Feldman, een in kringen van nieuwe muziekliefhebbers legendarische figuur. Of de bekendere Gija Kantsjeli en Arvo Pärt. Minimalistische muziek met een spirituele lading, zoals dat vaak wordt aangeduid. "Tja", zucht Florian, "maar wat klinkt dat clichématig en vaag hè? Want wat is er dan zo spiritueel aan die muziek? Probeer dat maar eens aan te duiden. Spiritueel minimalisme, dat is toch niet meer dan een marketingterm? Er wordt zo veel slap geluld over muziek. Vandaar mijn neiging tot dat Wittgenstein-citaat. Aan de andere kant: het feit dat iets moeilijk te verwoorden valt, mag nog niet betekenen dat je het niet probeert. Trouwens à dat schiet me nu te binnen à wat ik zo goed vind van Wittgenstein is precies wat ik ook in Pärt of Kantsjeli bewonder: de vaardigheid ingewikkelde samenhangen te vereenvoudigen, zonder het essentiële weg te laten. Wittgenstein doet dat met ideeën, Pärt met noten. Het lijkt simpel, maar is heel doeltreffend en verschrikkelijk moeilijk te maken; om je heel eerlijk af te vragen 'wat wil ik zeggen?' En dan, al reducerend, juist datgene overhouden."

Jochem van der Heide